

Спеціальність 053 Психологія / 016 Спеціальна освіта
Освітня програма Спеціальна психологія / Спеціальна педагогіка
Ступінь Доктор філософії

Шифр дисципліни ВД11
Назва дисципліни
Навчальний рік 2024-2025
Кількість кредитів 1 кредит
ЕКТС (годин) (30 годин)
Статус Вибіркова дисципліна

Логопсихологія

Короткий опис дисципліни

Курс має на меті забезпечити ефективну реалізацію логодіагностичної та логокорекційної діяльності у професійній та застосування у власній науковій діяльності.

Ми розглянемо:

- особливості психо-мовленнєвого розвитку дітей з особливими мовленнєвими потребами;
- як диференціювати основні мовленнєві розлади;
- процедуру визначення адекватних засобів психологічної допомоги та логопедичного впливу на осіб із різними мовленнєвими порушеннями; та ін.

Зворотній зв'язок

Викладач   **Рібцун Юлія Валентинівна**

Контакти   Тел.   +380674213059

Email   logojuli@i.ua

Час для
консультацій   Середа та четвер, 14⁰⁰–15⁰⁰

Мета курсу - Педагогічна підтримка оволодіння аспірантами системою знань про психологію осіб з особливими мовленнєвими потребами, науково-теоретичні засади спеціальної та логопсихології, удосконалення знань та умінь щодо здійснення корекційної функції професійної діяльності корекційного педагога.

Завдання курсу

1. Набуття аспірантами знань щодо закономірностей формування у дітей мовленнєвих умінь і навичок за умов типового та атипового розвитку
2. Опанування аспірантами вміннями визначати адекватні засоби психологічної допомоги та логопедичного впливу на осіб з порушеннями мовлення, презентувати отримані результати.
3. Оволодіння аспірантами навичками визначати та впроваджувати основні етапи послідовної логопсиходіагностичної та логокорекційної роботи з особами різних вікових груп з особливими мовленнєвими потребами.

Загальні компетентності

ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК4	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК5	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1	Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.
СК2	Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.
СК3	Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.
СК4	Готовність до діагностико-консультативної діяльності.
СК5	Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.
СК6	Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.
СК7	Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

Програмні результати навчання

ПРН 1	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.
ПРН 2	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.
ПРН 3	Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими мовленнєвими потребами з урахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.
ПРН 4	Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.
ПРН 5	Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.
ПРН 6	Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.
ПРН 7	Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.
ПРН 8	Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

Програма дисципліни	
Тема 1	Теоретичні засади логопсихології
1.1	Концептуальні основи та принципи логопсихології
1.2	Історичні аспекти становлення логопсихології
1.3	Загальна характеристика порушень психомовленнєвого розвитку
Тема 2	Особливості психічного розвитку осіб із тяжкими порушеннями мовлення
2.1	Характеристика пізнавальної сфери осіб з особливими мовленнєвими потребами
2.2	Особливості особистості дітей з розладами мовлення
2.3	Специфіка різних видів діяльності дітей з особливими мовленнєвими потребами
Тема 3	Логодіагностика та логокорекція в системі комплексного психолого-педагогічного впливу
3.1	Шкільна та дошкільна логопсиходіагностика
3.2	Психоконсультування осіб з особливими мовленнєвими потребами
3.3	Логокомпенсація та логокорекція осіб з розладами мовлення

План					
Семестр, тиждень, заняття (дата)	Тема, план заняття	Аудиторні заняття		Самостійна робота	
		Форма	Год.	Завдання	Год.
Семестр 1 Тиждень 1	Теоретичні засади логопсихології: минулий досвід і сучасні виклики			1. Концепція мовлення як базової вищої психічної функції (психолінгвістичний, логопсихосинергетичний, нейропсихологічний підходи)	5
Заняття 1	Предмет, мета, завдання логопсихології. Концептуальні основи та наукові принципи	лекція	1	2. Психологічне консультування дітей з мовленнєвими розладами (з власного досвіду)	5
Заняття 2	Історичний аспект становлення логопсихології	лекція	1	3. Карта психологічної підтримки дітей з особливими мовленнєвими потребами.	5
Заняття 3	Загальна характеристика порушень психо-мовленнєвого розвитку	лекція	1		
Тиждень 2	Особливості психічного розвитку дітей з первинними мовленнєвими розладами				
Заняття 4	Специфіка стану сформованості вищих психічних функцій дітей з особливими мовленнєвими потребами	лекція	1		
Заняття 5	Особливості емоційно-вольової та особистісної сфери дітей з розладами мовлення	лекція	1		
Заняття 6	Характеристика провідних видів діяльності дітей з особливими мовленнєвими потребами	практичне	4		
Тиждень 3	Логодіагностика та логокорекція в системі комплексного психолого-педагогічного впливу				
Заняття 7	Структура логодіагностики та змістові аспекти логокорекційної роботи з дітьми з первинними мовленнєвими розладами	практичне	5		
Заняття 8	Залік	тестування	1		

Індивідуальні завдання та підсумковий контроль	
Завдання	Особливості виконання та вимоги
1. Психоконсультація як вид психологічної допомоги особам з особливими мовленнєвими потребами	Роздуми, міркування, есе, таблиці, рисунки, діаграми, порівняльний аналіз, міні літературно-науковий твір тощо Обсяг – 5 стор. Критерій оцінювання – індивідуальність
2. Основні напрями психологічної допомоги особам з первинними розладами мовлення	
3. Основні принципи психологічної та логопедичної корекції	
4. Складання карт логодіагностичного вивчення дітей з особливими мовленнєвими потребами	
Підсумковий контроль (тест)	Тест за програмою дисципліни

Додаткові бали	
Вид роботи та вимоги	Бал за стобальною шкалою
Творча робота «Нетрадиційні прийоми логокомпенсації у комплексній психолого-педагогічній роботі з дітьми з особливими мовленнєвими потребами» (наукова, експериментальна, креативна проєктна діяльність) – презентація, опис, стендова доповідь, комікс, макет, модель тощо	10

Поведінка на курсі
Заважає / не заважає іншим учасникам освітнього процесу

Оцінювання навчальних досягнень	
Вид роботи	%
Відвідування аудиторних занять	20
Відповіді на запитання під час аудиторних занять	13
Індивідуальне завдання 1	15
Індивідуальне завдання 2	15
Самостійна робота	20
Підсумковий контроль (тест)	17
Всього	100

Шкали оцінювання			
Бальна	ECTS	Національна	Заліків
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	зараховано
70-79	C	добре	зараховано
66-69	D	задовільно	зараховано
60-65	E	достатньо	зараховано
35-59	FX	незадовільно – з можливістю повторного виконання завдань	не зараховано – з можливістю повторного виконання завдань
0-34	F	незадовільно – з повторним вивченням дисципліни	не зараховано – з повторним вивченням дисципліни

Підсумковий контроль (тест)

Виберіть правильну відповідь (правильні відповіді) із запропонованих

1. **Назвіть авторів першого посібника з логопсихології:**

- А. Л. Трофименко, Н. Стадненко
- Б. С. Конопляста, Т. Сак
- В. І. Мартиненко, В. Кондратенко

2. **Який принцип логопсихології є зайвим:**

- А. Парадигматичності
- Б. Детермінізму
- В. Розвитку

3. **Найпростіший психічний процес відображення різних властивостей предметів та явищ об'єктивного світу, що виникає за їхнього безпосереднього впливу на органи чуття – це:**

- А. Сприймання.
- Б. Уява.
- В. Відчуття.

4. **При мнемічній діяльності у дітей з особливими мовленнєвими потребами часто спостерігаються:**

- А. Амнезії.
- Б. Синкінезії
- В. Парамнезії.

5. **Діяльність психолога, спрямована на створення комплексної системи клініко-психологічних, психолого-педагогічних і психотерапевтичних умов, що сприяють успішній адаптації дітей, їх реабілітації й особистісного становлення у соціумі – це:**

- А. Психологічний супровід.
- Б. Психологічне консультування.
- В. Психологічна корекція.

6. **Зазначте зайвий вид мислення:**

- А. Репродуктивне
- Б. Предметно-дійове
- В. Наочно-образне

7. **Назвіть неіснуючі особливості уваги у дітей з розладами мовлення:**

- А. Зменшення стійкості, концентрації
- Б. Збільшення розподілу.
- В. Генералізованість і селективність.

8. **Поняття, що неповторність шляху розвитку кожної людини, а також що будь-яке відхилення можна вважати відхиленням тільки за умов зіставлення з індивідуальним розвитком кожної людини, – це ...**

- А. Функціональна норма.
- Б. Онтогенез.
- В. Середньостатистична норма.

9. **Визначте засіб реалізації вольової дії:**

- А. Концентрація
- Б. Абстрагування

В. Самоконтроль

10. *У провідній діяльності дошкільників з мовленнєвими труднощами спостерігається:*

- А. Ситуаційне маніпулювання
- Б. Розгорнуте конструювання.
- В. Яскраве фантазування

11. *Визначте зайву групу методів логопсихології:*

- А. Логопсихологічні
- Б. Загальнонаукові
- В. Суто психологічні

12. *Назвіть зайвий базовий механізм засвоєння мовлення (за Є. Соботович):*

- А. Осмислення.
- Б. Пам'яті.
- В. Уяви

13. *Який вид парафразій не зустрічається при запам'ятовуванні вербального матеріалу дітьми з розладами мовлення:*

- А. Понятійні
- Б. Регулятивні
- В. Ситуативні.

14. *Безперервно-поступальний незворотний процес формування якісно позитивних змін у характері суб'єктивного відображення людиною зовнішнього і внутрішнього світів, що забезпечує ефективнішу саморегуляцію зовнішньої предметної й внутрішньої психічної діяльності, має назву...*

- А. Дизонтогенез.
- Б. Норма.
- В. Онтогенез.

15. *Зазначте основні причини мовленнєвих порушень:*

- А. Механічні.
- Б. Біологічні.
- В. Генетичні.
- Г. Соціальні

16. *Доберіть синонім до словосполучення «порушений розвиток»*

- А. Атиповий.
- Б. Ненормальний.
- В. Дизонтогенез.

17. *Виберіть правильне визначення функціональної норми*

А. Такий рівень психосоціального розвитку людини, що відповідає середнім якісно-кількісним показникам, отриманим під час обстеження представницької групи популяції людей такого самого віку, статі, культури тощо.

Б. Індивідуальна норма розвитку, яку можна вважати відправною точкою й одночасно метою реабілітаційної роботи з людиною, незважаючи на характер порушень

В. Оптимальний розвиток особистості в оптимальних для неї умовах.

18. **Визначте патогенні фактори впливу на організм до початку пологової діяльності:**

- А. Пренатальні.
- Б. Постнатальні.
- В. Натальні.

19. **Визначте патогенні фактори впливу на організм під час пологів:**

- А. Пренатальні.
- Б. Постнатальні.
- В. Натальні.

20. **Визначте патогенні фактори впливу на організм після пологів і такі, що мають місце в період з раннього дитинства і до трьох років:**

- А. Пренатальні.
- Б. Постнатальні.
- В. Натальні.

21. **Хто вперше використав термін «дизонтогенез»**

- А. Виготський.
- Б. Швальбе.
- В. Лубовський.

22. **Завершіть фразу:**

Розвиток спадкової основи організму у конкретних умовах зовнішнього середовища – це...

- А. Дизонтогенез.
- Б. Феномен.
- В. Онтогенез.

23. **Спосіб отримання достовірних наукових фактів має назву...**

- А. Методика.
- Б. Методологія.
- В. Метод.

24. **Зазначте кількість основних видів дизонтогенезу**

- А. 2
- Б. 4.
- В. 6

25. **Додайте потрібне слово:**

Галузь спеціальної психології, в якій вивчається своєрідність психічного розвитку осіб з порушеннями мовлення первинного походження, а також розробляються принципи і методи психокорекційної роботи з ними, має назву...

- А. Ортопсихологія.
- Б. Тифлопсихологія.
- В. Сурдопсихологія.
- Г. Логопсихологія.
- Д. Спеціальна психологія.

26. **Виберіть правильний варіант: у логопсихології на практиці використовуються дві групи методів**

- А. Загальнонаукові, власне психологічні.
- Б. Спостереження, експеримент.
- В. Аналіз продуктів діяльності, тести.

27. Якого принципу психолого-педагогічного обстеження дитини з порушеннями мовлення немає:

- А. Діяльнісного підходу.
- Б. Динамічного вивчення.
- В. Філософського аналізу.
- Г. Каузальності.
- Д. Поєднання індивідуальних та колегіальних форм обстеження.

28. Кожен фахівець у галузі логопсихології має дотримуватися

- А. Етичного кодексу.
- Б. Дрес-коду.
- В. Норм поведінки.

29. Поняття, що вказує на якість психодіагностичних методик і тестів, – це...

- А. Норма.
- Б. Валідність.
- В. Структурованість.
- Г. Логічність.
- Г. Експеримент

30. Назвіть основні види експерименту

- А. Природний, констатувальний.
- Б. Природний, лабораторний.
- В. Природний, заключний.
- Г. Навчальний, розвивальний.

Основна (обов'язкова) література

1. Данілавичюте Е., Трофименко Л., Ільяна В., Рібцун Ю., Мартинюк З., Грибань Г. Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленнєвих порушень у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення : навч.-метод. посіб. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. С. 698-846. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730619>
2. Дегтяренко Т. М., Лобанова О. В., Дудченко І. О. Мовленнєва і сенсорна системи та їх порушення. 2025. 416 с.
3. Кобильченко В., Омельченко І. Спеціальна психологія : підруч. Київ : ВЦ «Академія», 2020. 224 с.
4. Конопляста С. Ю., Сак Т. В. Логопсихологія : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 293 с.
5. Логопедія : підруч. / за ред. М. Шеремет, Київ : ВД «Слово», 2018. 856 с.
6. Мартиненко І. В. Логопсихологія : курс лекцій. Київ : ДІА, 2019. 120 с.
7. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з особливими освітніми потребами та рівнів підтримки в освітньому процесі. Київ : ІСПП, 2021. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730995/3>
8. Омельченко І. М. Психолого-педагогічні основи діагностики і формування комунікативної діяльності дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку : навч.метод. посіб. Полтава : ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2015. 185с.
9. Оцінка потреб дитини. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / за заг. ред. І. Д. Зверевої. К : Центр навч. літ-ри, 2008
10. Пахомова Н. Г., Кононова М. М. Спеціальна психологія. Полтава : АСМІ, 2015. 389 с.
11. Савінова Н. В. Логодіагностика та логокорекція мовленнєвої діяльності дошкільників із тяжкими порушеннями мовлення : моногр. Миколаїв : Іліон, 2017. 261 с.
12. Савінова Н. В., Карсканова С. В. Загальна, вікова та педагогічна логопсихологія. Видавець Г. В. Румянцева, 2022
13. Савінова Н. В., Стельмах Н. В., Середа І. В., Кисличенко В. А., Шавліс Н. А., Сорочан Ю. Б., Іванова Т. М., Шиліна С. Ю., Клочкова М. В., Єпур А. І. Психолого-педагогічні та технологічні основи диференційованої логодіагностики та логокорекції : колект. моногр. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017

Додаткова література

1. Бочелюк В. Й., Турубарова А. В. Психологія людини з обмеженими можливостями : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2011. 264 с.
2. Базима Н. В., Качуровська О. Б., Коломієць Ю. В., Мартиненко, І.В. Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі : навч.-метод. посіб. Київ : ДІА. 2019. 148 с.
3. Калмикова Л. О. Формування у дітей старшого дошкільного віку мовленнєвої діяльності: діагностико-розвивальний комплекс : навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 384 с.
4. Ленів З. П. Діагностика усного мовлення старших дошкільників засобами арт-терапії : навч.-метод. посіб. Київ : Спадщина, 2022. 64 с.
5. Ленів З. П., Призванська Р. А. Ресурсність музикотерапії в психокорекції дітей із особливими потребами. «Простір арттерапії: ресурси зцілення» : матеріали XI Міжнар. міждисциплінарної наук.-практ. конф. Київ, 2014. С.151-153.
6. Мартиненко І. В. Комунікативний тренінг для дошкільників з порушеннями

мовлення : навч.-метод посіб. Харків : Видавництво «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 120 с.

7. Неврологічні основи логопедії. За ред. Шеремет М. К., Боряк О. В. Суми: ФОП Цьома С. П., 2016. 252 с.

8. Пахомова Н. Г. Діагностика мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі : навч.-метод. посіб. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2009. 107 с.

9. Семенова А. В., Мельник С. М. Мистецтво мовлення сучасного педагога: навч. посіб. Одеса : Бондаренко М. О., 2019. 308 с.

10. Соколова Г. Б. Психологічний супровід школярів із синдромом Дауна : моногр. Чернівці : Букрек, 2018. 344 с.

11. Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики : підр. Київ : «Каравела», 2017. 326 с.

12. Турубарова А. Актуальні проблеми розвитку логопсихології. *Психологія та педагогіка: сучасні методики та інновації, досвід практичного застосування* : зб. тез учасників Міжнар. наук.-практ. конф. Львів, 2016. С. 85-87

13. Шеремет М. К., Боряк О. В. Неврологічні основи логопедії. Суми : СумДПУ, 2016. 276 с.

14. Semago M. & Semago N. The Typology of Deviant Development. A Model for Analysis and Its Use in Practice. *Journal EastEuropean Psychology*. 2013. Vol. 51. Issue 2. P. 5-50

Інтернет-ресурси

1. Мартиненко І. В. PRO Логопсихологію або роль психолога в супроводі дитини з тяжкими порушеннями мовлення. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OsVdNyRQNfk>

2. Рібцун Ю. В. (2024). Використання пізнавальних завдань у психолінгвосинергетиці навчання молодших школярів з особливими мовленнєвими потребами URL: <https://youtu.be/Z7RhKpGWmoY>

3. Рібцун Ю. В. (2023). Моделювання когнітивної компетенції молодших школярів з особливими мовленнєвими потребами. URL: <https://youtu.be/eX9jO66G7jU>

4. Рібцун Ю. В. (2024). Психолого-педагогічна підтримка дітей з розладами мовлення у закладах освіти URL: <https://youtu.be/8QevC3Rafpo>

5. Рібцун Ю. В. (2023). Розвиток емоційної сфери дітей із функціонально-мовленнєвими труднощами. URL: <https://youtu.be/D9xbxR6gWfw>

Методи навчання

пояснювально-ілюстративні методи, проблемного викладу, частково пошукові, дослідницькі (відповідно до класифікації за типом пізнавальної діяльності І. Лернер); методи стимулювання та підвищення мотивації до навчання: вольові (інформування про обов'язкові результати, формування відповідального ставлення, ідентифікація власних утруднень), емоційні (створення ситуації успіху, вільний вибір завдань, шляхів і засобів їх виконання), пізнавальні (врахування пізнавальних інтересів, створення і вирішення проблемних ситуацій, мозковий штурм, виконання творчих завдань), соціальні (робота в групах, створення ситуацій взаємодопомоги, розвиток емпатії тощо); методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Методичним забезпеченням є авторські матеріали, розроблені викладачем:

1. Конспекти лекцій.
2. Презентаційні матеріали до теоретичного викладу матеріалу.
3. Методичні вказівки та рекомендації.
4. Індивідуальні завдання.
5. Кейс ситуаційних завдань.

Інформація про викладача

Рібцун Юлія Валентинівна – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу логопедії Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України; спеціальність 13.00.03 – корекційна педагогіка (2010)

<https://orcid.org/0000-0002-2672-3704>

Профіль науковця у Google Scholar:
<https://scholar.google.com/citations?user=21hqX6cAAAAJ&hl=en>

Сторінка розробника в Електронній бібліотеці НАПН України:
<https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/authors/f94c9e0512530180c11a2180ae3c6e84/>

Інтернаціоналізація діяльності викладача за освітньо-науковими програмами:

– *Науково-педагогічне стажування* «Формування конкурентоздатності педагогів та психологів в умовах європейської інтеграції»; Вища школа менеджменту інформаційних систем ISMA University of Applied Sciences); 1 січня-11 лютого 2024 р., м. Рига, Латвійська Республіка, онлайн; сертифікат №PSI-010114-ISMA від 11.02.2024 р.; 6 кредитів ЄКТС (180 год.).

– *Курс підвищення кваліфікації* «Зміцнення потенціалу практичних психологів закладів освіти»; МОН України, ЮНЕСКО, уряд Японії, 21 липня-15 вересня 2023 р.; сертифікат МНРСС-1199-0119-6149; 1,5 кредити ЄКТС.

Підвищення кваліфікаційного рівня викладача:

– *Всеукраїнське науково-педагогічне підвищення кваліфікації* «Засоби і прийоми, які сприяють розвитку й комунікації педагогів та дітей з особливими освітніми потребами»; Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Центр українсько-європейського наукового співробітництва, м. Київ; 30.01-12.03.2023 р.; свідоцтво про підвищення кваліфікації №ADV-300134-PSI від 12.03.2023 р.

– *Всеукраїнське науково-педагогічне підвищення кваліфікації* «Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи»; Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Центр українсько-європейського наукового співробітництва, м. Київ; 4.03-4.04.2024 р.; свідоцтво про підвищення кваліфікації № ADV-040302-UDU від 14.04.2024 р.; 6 кредитів ЄКТС (180 год.).

Основні публікації з тематики дисципліни

1. Рібцун Ю. В. Варіативність у визначенні освітніх труднощів у дітей з порушеннями темпо-ритмічної складової мовлення. *Традиції та новації у сфері педагогіки та психології* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (4-5 лют., м. Київ). Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2022. С. 163-167.
2. Рібцун, Ю. В. Вивчення праксичних функцій молодших школярів з особливими мовленнєвими потребами. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2021. № 3 (103). С. 49-55; № 4 (104). С. 28–45 (продовження).
3. Рібцун Ю. В. Використання логопсихосинергетичного підходу у задоволенні особливих мовленнєвих потреб. *Věda a perspektivy*. №1(8). 2022. С.164-175. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729772/>
4. Рібцун Ю. В. Дитячий апперцептивний тест у комплексній логопсиходіагностиці темпо-ритмічних розладів. *Діти з особливими потребами: від рівних прав – до рівних можливостей*. Київ : Симоненко О. І., 2021. С. 155-159.
5. Рібцун Ю. В. До питання таксономії логопсиходіагностичних методів. *Особлива дитина: навчання та виховання*. 2021. №2 (102). С. 31-38 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/725801/>
6. Рібцун Ю. В. Дошкільники з моторною алалією: логопсиходіагностичне вивчення основних мисленнєвих операцій. *Věda a perspektivy*. №8(27). 2023. Р.99-111. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736464>
7. Рібцун Ю. Заїкання: підтримка дитини з особливими мовленнєвими потребами в освітньому середовищі. Київ : ФОП Цибульська В. О., 2023. 272 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/738529/>
8. Рібцун Ю. В., Долженко С. Г. Заїкання у дітей: питання етіології у світлі зарубіжних досліджень. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. Київ : Видавець Симоненко О. І., 2024. №25. С. 219-232.
9. Рібцун Ю. В. Здобувачі початкової освіти з особливими мовленнєвими потребами крізь призму розвитку різномодальних каналів сприймання. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти*: зб. наук. пр. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2024. С. 158-161. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/14967>
10. Рібцун Ю. В. Інтеграція вітчизняної логопсихології у європейську спільноту. *Виклики сучасної психологічної науки країн ЄС: перспективи інтеграції українського досвіду*. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. 2022. С. 72-75. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732263>
11. Рібцун Ю. В. Концептуально-теоретичні основи корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. *Development trends in special and inclusive education in the context of the European dimension: theory and practice*: Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. Р. 189-204. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/742287>
12. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностика дітей з особливими мовленнєвими потребами як передумова створення освітнього середовища. *Preschool and primary education in European integration and national dimensions* : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. Р. 94-115. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736622>
13. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностика перцептивних процесів дошкільників з функціонально-мовленнєвими труднощами. *Contemporary problems of pedagogy amidst the European integration of educational environment: theory and practice* : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. Р. 351-372. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/737296>
14. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностичне вивчення уваги дошкільників з моторною

алалією. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique* : collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la V conférence scientifique et pratique internationale, Paris, 21 juillet 2023. Paris-Vinnytsia: La Fedeltà & Plateforme scientifique européenne. P. 144-147. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736183>

15. Рібцун Ю. В. Логопсихологія. *Спеціальна педагогіка і психологія : сучас. термінол. словник*. К. : Генеза, 2024. С. 129. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744747>

16. Рібцун Ю. В. Логопсихосинергетичний портрет дитини із заїканням. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти*: зб. наук. пр. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 191-195. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/734603>

17. Рібцун Ю. В. Логоритміка як засіб діагностики заїкання у дітей дошкільного віку / Ю. В. Рібцун, О. Є. Майчук. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2024. №1. С. 34-43. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/740528>

18. Рібцун Ю. В. Нейропсихологічний підхід у роботі з дітьми із заїканням. Подолання психотравм, зумовлених воєнними діями. *Modern technologies for solving actual society's problems*. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. С. 113-120. URL: https://lib.iitta.gov.ua/732106_1

19. Рібцун Ю. В. Нейрофізіологічні аспекти порушень писемного мовлення у молодших школярів із заїканням. *Current issues of science, prospects and challenges: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 3)*, June 10, 2022. Sydney, Australia: European Scientific Platform. С. 20-23. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730794>

20. Рібцун Ю. В. Освітній курс на євроінтеграцію: рівні підтримки дітей з порушеннями темпо-ритмічної складової мовлення. *Сучасні тенденції розвитку науки та освіти в умовах євроінтеграції* : тези доповідей і статей учасників Міжнар. наук.-практ. конф. (29-30 березня 2022 р., м. Вінниця). Вінниця : Вінницький кооперативний інститут, 2022. С. 95-98

21. Рібцун Ю. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з тяжкими порушеннями мовлення. Київ : Видавець Цибульська В. О., 2024. 198 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743608/>

22. Рібцун Ю. В. Проживання психотравмуючих ситуацій дітьми з особливими мовленнєвими потребами. *Scientific Collection «InterConf+»*, 41(185): with the Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Conference «Concepts for the Development of Society's Scientific Potential» (January 19-20, 2024; Prague, Czech Republic)/ comp. by LLC SPC «InterConf». Prague: Author-publishers miscellaneous, 2024. P. 149-164. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739097>

23. Рібцун Ю. Психолого-педагогічна підтримка дітей із заїканням в умовах війни. Київ : ФОП Цибульська В. О., 2023. 132 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739023/>

24. Рібцун Ю. В. Психолого-педагогічна підтримка дітей п'ятого року життя із лексико-граматичними труднощами : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення / І. М. Брушневська, Ю. В. Рібцун. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 204 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744222>

25. Рібцун Ю. В. Психолого-педагогічний супровід дітей із заїканням. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. Т. 2. Вип. 79. Запоріжжя : КПУ, 2021. С. 72-76.

26. Рібцун Ю. В. Рівні підтримки дітей із темпо-ритмічними порушеннями мовлення: змістові аспекти. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. № 24 (лютий, 2023). С. 582-589. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710->

[3056/issue/view/17.02.2023/12; https://lib.iitta.gov.ua/734326](https://lib.iitta.gov.ua/734326)

27. Рібцун Ю. В. Розвиток голосової функції у дітей з темпо-ритмічними порушеннями мовлення. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 1(15). С. 422-432. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733848>

28. Рібцун Ю. В. Роль сукцесивних і симультанних факторів у психомовленнєвому розвитку дітей. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матер. XIX Міжн. наук.-практ. конф. Вільнюс : ГО «ВАДНД», 2022. С. 280-284. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730204/>

29. Рібцун Ю. В. Формування міжпівкульної взаємодії у дітей із заїканням. *Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), May 6, 2022. Vilnius, Republic of Lithuania: European Scientific Platform*. С. 121-125. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730405/>

30. Рібцун Ю. В. Хібуки-терапія як засіб подолання стресів у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку із заїканням. *Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference, Oxford, February 2, 2024. Oxford-Vinnitsia: P.C. Publishing House & UKRLOGOS Group LLC*, 2024. P. 340-346. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739212>

31. Brushnevskaya, I., Ribtsun, J., Stasiuk, L., Ilina, N., Vasylehko, I., & Kolodiazhna, V. Psycholinguistic Preconditions of Speech Formation of Children with General Speech Retardation. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 2021. 12(4). P. 263-277. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729330/>

32. Kaplia O., Ribtsun Y. Barbashova I., Chobaniuk M., Ptashchenko O. Development of Ukrainian education in the conditions of military incursion. *Multidisciplinary Science Journal*. 2024. Volume 6. Issue 10. P. 1-6. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/740752>

33. Marchuk, O., Holiiad, I., Boiko, V., Ribtsun, Y., Bogdan, Z., & Lukashenko, K. Holistic Education: the Unity of the Intellectual and Emotional Sphere. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 2024. 16(2), 666-677. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/741224>

34. Ribtsun Y., Bielova O., Korolenko V., Bolotnykova T., Govorun O., Mytseva O. Personality Development in the Paradigm of Current Neuropedagogy. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. Volume 14, Issue 4, December 2023. P. 388-403. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/738458>

35. Vasylieva N., Kulesha-Liubinets M., Trubaieva K., Dub M., Ribtsun Y. & Ivantsev N. Speech Therapy as a Component of Comprehensive Rehabilitation of Patients with Acute Impairment of Cerebral Circulation. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 2022. 13(3), P. 181-194. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732004>

Затверджено

Протокол №6 від 20.06.2024 р.

Розробник програми

Завідувач відділу

(Ю. В. Рібцун)

(Е. А. Данілавічюте)